

LUNDS
UNIVERSITET

På osäker grund

- Om myndigheters förhållande till civilsamhällets medialisering

Författare: Isabella Nilsson

Institutionen för Kommunikation och Medier, Lunds Universitet

Kandidatuppsats i Medie- och kommunikationsvetenskap

MKV04:3 HT-2015

Handledare: Magnus Andersson

Examinator: Fredrik Miegel

Sammanfattning

Titel: På osäker grund – En kvalitativ fallstudie om myndigheters förhållande till civilsamhällets medialisering

Författare: Isabella Nilsson

Handledare: Magnus Andersson

Dokument: Kandidatuppsats, Institutionen för kommunikation och medier, Lunds Universitet

Nyckelord: Jodel, myndigheter, medialisering, modernisering, individualisering, risker, hot

I denna kandidatuppsats genomförs en kvalitativ fallstudie av Jodelhotet som ledde till nedstängningen av Lunds universitet måndagen den 12 oktober 2015. Min teoretiska utgångspunkt grundas i Beck (1998), Bauman (2001) och Giddens (1996, 1997) tankar om senmodernitetens tillstånd som i en tid där samhällets risker och hot förstärks samtidigt som individualiseringen gör det allt svårare att nå gemensamma lösningar, samt ur medialiseringsteoriens syn på medier som konstruktörer av våra verklighetsbilder (Lundby 2014; Hepp och Krotz 2014). Min utgångspunkt är således att något vitalt har förändrats när det gäller relationen mellan civilsamhället och våra traditionella myndigheter när civilsamhället medialiseras och dess medborgare lever i en flytande gräns mellan online och offline, samtidigt som myndigheterna förblir bundna till marken. Genom kvalitativa intervjuer med Lunds universitets rektor och säkerhetschef, utredare från polisen och nyhetschef på Sydsvenskan är syftet att närma mig en förståelse för relationen mellan traditionella, platsbundna myndigheter och ett medialiserat och flytande civilsamhälle. Genom mina intervjuer har jag kunnat märka av en ambivalent inställning till denna medieteknologiska utveckling, där man dels ser de positiva effekterna av snabba och storskaliga spridningar av information när det kommer från myndigheternas håll, men hur samma möjligheter leder till en bristande kontroll när de utnyttjas från enskilda individers eller mediers håll. Synen på sina egna roller och möjligheter till myndighetsutövning ter sig även de ambivalenta, då respondenterna återkommande refererar till ett makt- och kunskapssystem som man samtidigt ser sprickor i. Sammantaget visar min studie på vikten av att bredda synen på mediers betydelse från att vara ett verktyg eller en institution, till att inse att medieinflytandet får verkning inom alla samhälleliga sfärer och i konstruktionen av våra sociokulturella kontexter.

Innehållsförteckning

Det osynliga hotet	4
Syfte och problemformulering.....	5
Tidigare forskning.....	6
Tillvägagångssätt	7
Fallstudie.....	8
Kvalitativa intervjuer.....	8
Teoretiskt ramverk	9
Medialiseringen av civilsamhället.....	11
På osäker grund	13
Synen på medier.....	14
Kunskapens makt.....	19
Det moraliska ansvaret.....	21
Minskad kontroll.....	22
Framtidsutsikter.....	24
Trygghet och frihet.....	26
Slutdiskussion	28
Referenser	30

Det osynliga hotet

Några av er är ok. Gå inte till Universitetet imorgon om ni är i Lund. Kolla nyheterna imorgon morgon. Så länge jodlare. (Jodel, 2015-10-11)

Så löd de fyra, korta meningarna som publicerades på det anonyma sociala nätverket Jodel söndagen den 11 oktober 2015 och som inom loppet av 24 timmar skulle få den nationella benämningen "Jodelhotet" och orsaka en historisk nedstängning av Sveriges näst äldsta och största universitet. Då hotet visade sig vara en översatt kopia av det hot som publicerades på ett annat anonymt webbforum innan en skolskjutning i USA bara tio dagar tidigare, spreds oron bland Lunds studenter. Oron blev till en anmälan som blev en utredning om olaga hos polisen och som i sin tur resulterade i att universitetsledningen valde att ta det säkra före det osäkra och ställa in all verksamhet under måndagen. Efter att beslutet var taget meddelade polisen att hotet inte sågs som seriöst, vilket skapade en diskrepans som gjorde att osäkerheten hängde kvar. Men ur den bedömningen valde Lunds universitet att öppna upp sina portar igen under måndagseftermiddagen. Nedstängningen resulterade dock i svallvågor, vars ringar spreds till över 35 orter där skolhot publicerades på Jodel och andra onlineforum. Osäkerheten var stor när hotens bedömningar skiftade från axelryckningar till utrymningar, och blev desto mer påtaglig cirka en vecka senare när en svärdbeväpnad man tar sig in på grundskolan Kronan i Trollhättan och hugger ner tre personer. Statsminister Stefan Löfven förkunnade att han skulle göra allt i sin makt för att se till att Sveriges skolbarn känner sig trygga i skolan och moderaternas Anna Kinberg Batra tryckte även hon på allvaret i att attacken skett på en skola - en plats där tryggheten är som viktigast (TTa 2015). Oron blandades med nyheter om att polisen ska tränas i att hantera pågående skolattacker, och att skolor låser sina dörrar för allmänheten. Diskurserna om otryggheten i skolan skulle komma att växlas upp till nationsnivå cirka tre veckor efter Trollhättan, då ett omfattande terrorattentat skakade Paris och resten av Europa. "En attack mot Paris är en attack mot hela Europa och den fria och demokratiska världen" menade Stefan Löfven, men fastställde att det inte fanns något konkret hot mot Sverige – fast hundra procentigt säker menade han att man aldrig kan vara (Holmin 2015). Fyra dagar senare höjde säkerhetspolisen hotnivån mot Sverige till steg fyra på en femgradig skala och gav sig ut på en terrorjakt efter en man som efterlystes, greps och frikändes inom loppet av ett dygn. Det oskyldiga gripandet resulterade i häftig kritik mot Säpos säkerhetsarbete, men Säpo Chefen Anders Thornberg menade på att

”Vi kommer aldrig någonsin chansa när det kommer till människoliv” (TTb 2015). När osäkerheten blir påtaglig hos såväl enskilda medborgare som hos säkerhetspolisen lämnar det en undrandes vem som egentligen kan hantera vår tids risker och hot.

I år firar vår tryck- och frihetsförordning 250 år. Det fria ordet, menade författaren Peter Forsskål var avgörande för en demokratisk samhällsutveckling (Kungliga biblioteket 2013). Under dessa 250 år har utvecklingen mot ett allt mer öppet och fritt samhälle fortskridit och med Internet och sociala medier kan våra röster färdas genom fler gränser och med en större kraft än vad Forsskål själv kanske hade vågat hoppas på. Under de senaste 20 åren har tillgången till Internet bland Sveriges befolkning ökat från 5 % till 93 % (Findahl och Davidsson 2015), vilket innebär att vi inte bara lever *med* Internet, utan *genom* och *på* Internet. Det är således ingen fråga *om* medierna förändrar våra uppfattningar om vår värld, utan snarare *hur* och *på vilket sätt*. Den massiva spridningen av internet och nya medieteknologier har alltså blivit sådana djupt integrerade delar i formandet av våra sociala, kulturella, ekonomiska och politiska strukturer att detta borde få konsekvenser för de myndigheter som agerar inom dessa strukturer.

Det ödeslagda Lundagård började väckas till liv igen och livet återgick till det vanliga. På sin blogg reflekterade Lunds universitet rektor Torbjörn von Schantz om den ovanliga måndagen som varit och menade att det var med lättnad som verksamheten kunde öppna igen. En sådan plötslig nedstängning menade han såklart påverkar verksamheten negativt, men underströk samtidigt att ”det finns inget att tveka om när människors liv står på spel” (von Schantz 2015). I skrivande stund är förundersökningen fortfarande öppen och någon ansvarig har inte kunnat hålla till svars, vilket väcker frågor rörande hur och på vilka grunder som besluten och uttalandena om detta anonyma hot egentligen grundades. Hur kan man, som myndighet, hantera det faktum att makten flyter i ett offentligt rum utan väggar, där våra ord saknar gränser.

Syfte och problemformulering

Terrorhoten på global nivå och Jodelhotet på lokal nivå är båda uttryck för den osäkerhet som vi tvingas leva med när enskilda individer kan slå till mot våra demokratiska värderingar med hjälp av det demokratiska verktyget internet som vi samtidigt hyllar. Förändrade villkor i samhället ställer frågor kring hur detta förändrar samhällets myndigheter.

Syftet med denna studie är således att undersöka förhållandet mellan våra traditionella myndigheter och civilsamhället under en ökad medialisering genom en kvalitativ fallstudie av

Jodelhotet mot Lunds Universitet den 12 oktober 2015. Genom att analysera detta fall i relation till modernitetsteorier kring individualiserings- och medialiseringsprocesser, kommer jag att utgå ifrån att vårt samhälle förändras och utvecklas genom socialt konstruerade processer. Det jag hoppas uppnå är en fördjupad förståelse för vad som händer med vår syn på saker som kunskap, moral och makt när medialiseringen smälter samman teknologi och praktik. De frågor jag ämnar studera närmare är: Hur förhåller sig traditionella myndigheter till civilsamhällets medialisering? Ser myndigheterna sina egna roller och villkor som förändrade? Vari finns kunskap om senmodernitetens risker och hot, och på vem eller vilka faller ansvaret?

Tidigare forskning

När det kommer till medialiseringsforskning är myndigheter och institutioners medialisering ett populärt ämne att studera. Några av de som har inriktat sig på detta ämne är Josef Pallas och Magnus Fredriksson. I deras studie *Den medialiserade myndigheten - en analys av svenska myndigheters anpassningar till medielogiken* visar de på hur svenska myndigheter använder medierna i strategiskt i syfte, där de själva kan påverka mediernas betydelse inom verksamheten och deras egen framställning i medierna. På uppdrag av Vetenskapsrådet bedriver Fredriksson och Pallas i skrivande stund forskningsprojektet *Ledningsformer och myndigheters medialisering - översättning och konsekvenser*, med syfte att undersöka medialiseringens innebörd för myndigheter, och till vilken grad olika myndigheter är medialiserade. Dessa studier har dock centrerat sig kring den institutionella traditionen inom medialiseringsforskningen, där man studerar hur och till vilken grad som myndigheter har *anpassats* efter mediernas logik. Dessa studier är en bra bas för mig att stå på när jag grundar min analys på antagandet att myndigheter är medialiserade - men mitt intresse slutar inte där. Studier inom medier och kommunikation har fram tills nyligen främst intresserat sig för medieanvändning, medieinnehåll, och medieeffekter, där effekterna har ställts i kausalt samband med innehållet (Krotz 2014:139). Men idag kan medierna ses som så mycket mer än enbart en institution, arena eller informatör. Genom att ha blivit en djupt integrerad del av våra vardagsliv är medierna numera en stor aktör för samhällsliga förändringar (Krotz 2014:139). Genom att komplettera den institutionella forskningsgrenen med ett *socialkonstruktivistiskt* perspektiv hoppas jag att nå ny kunskap kring vad denna medialisering innebär och hur myndigheterna själva *uppfattar* deras egna roller såväl som civilsamhällets roller, som förändrade eller inte, samt vad detta har för betydelse i en större samhälllig kontext. På så sätt hoppas jag kunna skänka nytt ljus på forskningen kring myndigheters

förhållande till ett ökat mediemättat civilsamhälle. Gällande civilsamhället är även mediernas betydelse för det medborgerliga engagemanget ett populärt ämne att studera. I *Media and political engagement: citizens, communication and democracy* har Peter Dahlgren (2009) tittat på hur Internet och webb 2.0 öppnat upp för nya typer av medborgarengagemang byggda på deltagande och hur medier kan användas som verktyg för att stärka civilsamhällets offentliga makt. Dessa tankegångar är relevanta för min studie i den mån att de kretsar kring moderniseringsprocessernas sociala, politiska, och kulturella förändringar, men utgångspunkten att människor använder sig av internet och sociala nätverk som verktyg, vare sig i politiskt, identitetsstärkande eller strategiskt syfte, grundas fortfarande på ett antagande att "online" är en sfär avskild från den "reella" världen. Men det jag argumenterar för är att medialiseringen av vardagslivet bör ses som så långt gången att det inte är något vi helt och hållet kan distansera oss ifrån. Hur vi kommunicerar är sammankopplat med större, samhällseliga moderniseringsprocesser vilket innebär att även vardagslivet och det omedvetna präglas av en ständigt ökad medienärvaro, vilket i sin tur återspeglas i våra verklighetskonstruktioner. Genom att positionera min studie inom det sociologiska fältet snarare än det statsvetenskapliga hoppas jag skänka nytt ljus på studier kring offentlighetens omvandling.

Tillvägagångssätt

För att närma mig svar på min frågeställning om hur myndigheter förhåller sig till och uppfattar civilsamhällets medialisering har jag valt att koncentrera mig på det specifika och lokala fallet av Jodelhotet mot Lunds universitet, då jag genom detta har möjlighet att genomföra kvalitativa intervjuer med de inblandade myndigheterna.

Grunden för denna studie är tagen ur det holistiska vetenskapsperspektivet, ur vilken man kan se individer och myndigheter som såväl produkter som skapare av den sociokulturella kontexten och där fokus läggs på att studera hur medier, kultur och politik samspelar och konstruerar sin omvärld (Fay 1996:50). Ur denna grund skapar jag mig min förståelse för hur vår medieanvändning spelar roll för relationen och maktbalansen mellan civilsamhället och traditionella myndigheter. Min studie kan jag även placera inom den hermeneutiska vetenskapstraditionen där man, likt i min studie, använder sig av tolkningar som en metod att nå förståelse och kunskaper. Detta innebär att en kritik skulle kunna riktas mot mina slutsatserns giltighet, då dessa är färgade av mina egna tolkningar (Fay 1996:27).

Fallstudie

För att förstå de myndighetsansvarigas uppfattningar om Jodelhotet under och efteråt som det hände, behöver jag närma mig det specifika fallet på djupet. Mitt val av metod är därför en kvalitativt inriktad fallstudie (Merriam 1994:17). Målet med en avslutad fallstudie är inte att presentera ett resultat som definieras som sant eller korrekt - utan det handlar snarare om att, genom att samla in så mycket analysmaterial som möjligt, utesluta mindre troliga slutsatser tills man kan presentera den mest troliga tolkningen (Merriam 1994:44). Det som är i fokus för en fallstudie är att titta på hur situationer konstrueras genom sociala processer och relationer, vilket är precis det jag ämnar göra genom att studera hur Jodelhotet kan förstås genom att studera moderniseringsprocessers inverkan på relationen mellan myndigheter och civilsamhället. Fördelen med att rikta sitt fokus mot ett specifikt fall är att det kan generera i mer djupgående förståelser och en bra bredd för materialet man analyserar, då detta är grundat på faktiska händelser (Merriam 1994:46). Nackdelar med fallstudien är att den kan vara tidskrävande, både att producera och att läsa. Slutsatserna kan även tendera att bli överförenklande, och därigenom missvisande om man som läsare gör antagandet att fallstudien presenterar helheten av en händelse, när det egentligen enbart är en tårtbit av en (Merriam 1994:47).

Kvalitativa intervjuer

För att genomföra en kvalitativ fallstudie krävs det ett preciserat urval av material. I denna studie har jag därför valt att genomföra kvalitativa intervjuer med fyra nyckelaktörer under Jodelhotets dygn. Dessa är Lunds universitets rektor, säkerhetschef, utredare från polisen och nyhetschef på Sydsvenskan. I egenskap av att vara myndighetsansvariga samt en viktig aktör för mediebevakningen är dessa respondenter dem som jag anser kunna ge mig mest relevanta insikter i relationen mellan myndigheter och civilsamhället under medialiseringens inflytande. Via mejl har jag även kompletterat min förståelse för Jodel genom att få förstahandskällor direkt från dem. Anledningen till varför jag anser att kvalitativa intervjuer är en bra metod att använda sig av i det här fallet är därför att min frågeställning handlar om hur myndighetsansvariga *uppfattar* medialiseringen, vilket jag kan nå genom kvalitativa intervjuer av semistrukturerad form. Detta innebär att jag har förberett ett antal frågor att diskutera, för att sedan låta respondenternas tankegångar flyta fritt inom dessa ramar. På så sätt riskerar jag inte att leda svaren i en viss riktning, utan kan istället komma närmare respondenternas egna verklighetsuppfattningar (May 1997:150).

Respondenterna intervjuades var och en för sig. Rektorn och säkerhetschefen träffade jag personligen i en timma vardera och polisen och Sydsvenskans nyhetschef intervjuade jag via telefon i cirka 30 minuter. Samtliga intervjuer spelades in på min telefon för att sedan kunna transkriberas. Vid valet att spela in intervjun måste man som forskare vara medveten att detta kan göra respondenterna obekväma, vilket jag försökte motverka genom att låta bli att föra anteckningar för att istället vara närvarande under samtalet (May 2001:168). Min egen roll som intervjuare försökte jag även dämpa genom att hålla mig borta från föreskrivande frågor, för att istället uppmuntra dem att utveckla sina egna svar (May 2001:157).

En fördel med att låta det gå några dagar mellan intervjuerna var att jag då kunde identifiera återkommande nyckelfraser och ord, som jag sedan kunde spinna vidare på vid nästa intervju. När materialet var insamlat kunde jag sedan kategorisera respondenternas svar och jämföra dem med varandra (May 2001:170).

Teoretiskt ramverk

För att kunna genomföra mina analyser kring uppfattningarna av institutionella och civilsamhälleliga förändringar, behöver jag först skapa mig en förståelse för dess grundläggande premisser. Därför har jag valt att använda teorier från Beck (1998), Bauman (2001), och Giddens (1996, 1997) – som alla tre lämnat bidragande insikter om vår senmoderna världs tillstånd.

Vi har på många sätt och vis aldrig varit friare än vad vi är idag. De ständiga moderniseringsprocesserna i samhället har alltid strävat efter att öka förutsättningarna för människor att leva bekvämare och rikare liv och bara under de senaste 25 åren har antalet människor som lever i extrem fattigdom eller lider av undernäring sjunkit rejält och barnadödligheten har minskat med hälften - detta tack vare satsningar på bland annat medieteknologisk utveckling och ekonomisk tillväxt (Holmgren 2015). Även om dessa hot från tidigare decennier börjar minska, har många poängterat att andra, nya, typer av risker och hot vuxit fram som bieffekter skapade ur dessa moderniseringsprocesser. Redan innan reaktorolyckan i Tjernobyl spred sina radioaktiva vindar över Europa, hade Ulrich Beck (1998) förutsett bieffekterna av våra moderniseringsprocessers eftersträvningar när han kallade vår senmodernitet för ett *Risksamhälle*. Med detta menar Beck att globaliseringen av sociala, politiska, och ekonomiska praktiker även har inneburit en globalisering av

samhälleliga risker. Risker, såsom exempelvis dagens läge med ett ständigt närvarande terrorhot, är något som är oberoende såväl nationella gränser som klasstillhörighet, vilket innebär att det sociala och politiska livet har genomgått ett dynamiskt skifte (Beck 1998:22). Dessa tankar om moderniseringens bieffekter finns även hos Anthony Giddens (1996, 1997) som dels erkände att de ekonomiska och medieteknologiska utvecklingarna ökar möjligheterna för att tillgodose välfärd och frihet för individen, men samtidigt för med sig problem som är mer påtagliga och universella än någonsin tidigare. Den globala spridningen av it-brottslighet och terrorhot är risker som i grunden är skapade ur den medieteknologiska utvecklingen vi själva har drivit fram. Skillnaden mellan då och nu är att vi inte längre har ett konkret och utsatt mål att sträva efter, utan att vi enbart kan försöka att förhindra latent hot och risker. Beck kallar detta för en övergång från ”nödens” solidaritet till ”rädslans” solidaritet, där det fortfarande är oklart hur rädslan ska kunna mobiliseras för att ta oss ur vårt risksamhälle (Beck 1998:69). Eller som Zygmunt Bauman (2001) uttrycker det, att “den växande insikten om riskerna framför oss går hand i hand med en växande oförmåga att förebygga dem eller minska deras genomslagskraft” (Bauman 2001:224).

Samtidigt som samhälleliga risker blir universella, såg Beck (1998) även en utveckling av minskad tillit och förtroende till myndigheter och institutioner, då dessa inte längre kan garantera medborgares trygghet. För hur, menar Beck, ska man kunna upprätthålla varaktiga och stabila ramar för sociala levnadsmönster när “individualiseringens motor går på högvarv?” (Beck 1998:160). Istället menar Beck att detta leder till att en klyfta skapas mellan den senmoderna värld som utvecklas och förändras i snabb takt och det traditionella industrisamhälle som håller fast vid sina ramar, trots att de inte längre verkar förstå den värld de lever i (Beck 1998:161). Denna slutsats kan i viss mån ses som långt dragen, då allt fler statliga myndigheter börjar digitaliseras och anpassas efter medialiseringens villkor, vilket visar på en viss förståelse. Men trots det kan ändå problematiseringen av traditionella myndigheters *platsbundenhet* i en flytande värld, ses som högst aktuell.

Fundamentet för våra samhällen menar Giddens (1997) är en blandning av värderingar och institutioner, och för att systemen ska fungera behövs en grundläggande känsla av tillit; en så kallad *ontologisk trygghet*. Denna ontologiska trygghet visar sig i allt från att vi litar på att busschauffören ska köra den sträckan vi förväntar oss och att staten ska hålla oss trygga och säkra, utan att kränka våra fri- och rättigheter. Detta är förväntningar som vi ser som givna, och som måste ses som givna för att vårt samhälle ska fungera (Giddens 1996:51-52). I ett

individualiserat samhälle har enskilda individer större makt över sina liv, vilket innebär ett växande oberoende för sociala och traditionella bindningarna. Detta innebär även att de auktoritära makter för moralisk vägledning vi tidigare kunde lita oss tillbaka på, nu är upp till oss själva att skapa (Bauman 2001, Beck 1998). En individualisering innebär inte enbart en ökad press på individen, utan är även en utmaning för samhället i stort, då en individualiserad moral kan leda till en kollektiv otrygghet. En effekt av industrialiseringens arbetsdelning, alltså att ansvaret under industriproduktionens process delas upp mellan flertalet personer, är att denna differentiering leder till vad Beck (1998) kallar för ett systemtänk, där det delade ansvaret leder till en generell ansvarslöshet där ingen känner sig moraliskt skyldig för sina handlingar (Beck 1998:47). I individualiserade samhällen blir även de gemensamma referensramarna otydligare, och den ontologiska trygghetens hinna som Giddens talar om riskerar då att spräckas (Giddens 1996:52).

Såväl Bauman (2001), som Giddens (1996, 1997) och Beck (1998) menar alltså att den sociala verklighet som exempelvis skol- och polismyndigheter en gång skapade nu börjar tappa sina vägledande funktioner till följd av moderniseringsprocessernas ökade individualisering och fragmentering av samhället; vilket är ett påstående jag i denna studie vill pröva. Även om dessa sociologiska teorier har några år på nacken, är deras reflektioner kring vår senmodernitet lika aktuella idag som imorgon om man, som jag, vill skapa sig en förståelse för relationen mellan myndigheter och civilsamhället under förändrade samhällsförhållanden. Men eftersom att de alla tre nämner senmodernitetens utvecklingar som aldrig avstannande, har jag valt att föra nytt ljus på deras teorier genom att sammanföra dem med mer nutida medialiseringsteorier, genom vilka jag hoppas uppnå en mer djupgående förståelse för hur nya medieteknologier och vår medieanvändning kan spela roll för våra uppfattningar och handlingar.

Medialiseringen av civilsamhället

Precis som Beck, Bauman och Giddens ser moderniseringsprocesserna som historiska processer, kan även *medialiseringen* ses som en process av processer, som ständigt utvecklas i samspel med det omgivande samhället och kulturen. Inom medialiseringsforskningen analyserar man således sambandet mellan förändringar inom medier och kommunikation å ena sidan, och förändringar inom kulturer och samhällen å andra, vilket i denna studies fall kretsar kring vad samhällets ökade individualisering i relation till en stadigt ökad medieanvändning kan få för sociala implikationer (Krotz 2014:9).

Då medialiseringen fortfarande är ett relativt ungt forskningsområde, skiljer sig begreppen och inriktningarna fortfarande en hel del mellan forskare. Nick Couldry och Andreas Hepp (2013), väljer att dela upp medialiseringsforskningen i två olika grenar; en socialkonstruktivistisk och en institutionell. Genom att tillkännage medierna en viktig och maktfull position i samhället, ser man inom den institutionella traditionen medierna som en egen social institution, vars ”medielogik” påverkar och formar andra samhällsaktörer, som måste förhålla och anpassa sig till medierna ifall de vill synas och höras (Lundby 2014:11). Jag kommer dock utgå ifrån den socialkonstruktivistiska grenen, där man poängterar att verkligheten är socialt konstruerad, vilket innebär att medieteknologier inte kan bli ett kommunikationsmedium av sig självt, utan är beroende av att ha socialt konstruerats som sådant (Krotz 2014:79). Eftersom att sättet på vilket vi kommunicerar ständigt förändras, kan således inte en medielogik förbli logisk (Krotz 2014:73). Myndigheter, precis som alla andra, är beroende av medierna i det anseende att de är en del av en medialiserad värld.

I och med att medialiseringens processer är i ständig rörelse, är de därmed ingenting vi kan bortse ifrån ifall vi vill närma oss en förståelse för senmodernitetens risker. Denna studie handlar inte om medialiseringen av myndigheter eller huruvida allt är medialiserat eller inte, utan snarare hur och på vilket sätt medialiseringen spelar roll. En grundpremiss för följande analys är att se våra traditionella, platsbundna, myndigheter i en kontext där allt som är fast förflyktigas. Intresset ligger vid relationen mellan medieteknologiska utvecklingar och förändringar inom vardagslivet och ett försök att förstå *effekterna* av dessa. Ifall vi vill förstå sociala handlingar i en tid då våra liv styrs av våra olika medieflöden, är det av hög vikt att ta upp debatter kring medier och kommunikation till en bredare multidisciplinär nivå (Livingstone och Lunt 2014:704). Genom att applicera socialkonstruktivistiska glasögon på ett forskningsfält som vanligen studeras ur det institutionella perspektivet – hoppas jag kunna föra nytt ljus på innebörden av våra myndigheters och vårt civilsamhälles medialisering.

På osäker grund

Trots att Internet och medieteknologier numera är djupt integrerade delar av våra liv, menar Manuel Castells (2009) att det fortfarande finns ett stort glapp mellan våra empiriska och vetenskapliga insikter kring medier och mellan hur människors uppfattar sin egen medieanvändning (Castells 2014:v). Den socialkonstruktivistiska traditionen inom medialiseringsforskningen menar på att medier alltid växer fram ur ett behov. När jag frågade Jodel-teamet vad deras idé bakom forumet var och vilken funktion de trodde de fyllde, svarade de att:

We noticed that especially in European universities that there is no university-wide platform where you can communicate honestly with each other. This sense of belonging to a (local) community is why we're building Jodel (Intervju med Jodel 2015).

Ur denna reflektion kan man således dra slutsatsen att Jodel och liknande forum som bygger på intimitet, fyller ett behov av detsamma. Detta kan i sin tur ses som ett tecken på dels hur vår senmodernitets individualiseringsprocesser gör det svårare att bibehålla en homogen samhörighet, då vi nu försöker hitta vägar tillbaka till det lokala och platsbundna livet, och dels hur medialiseringsprocesserna förändrar våra uppfattningar om livet online och offline, då dessa vägar kan dras i det virtuella.

Appen, som lanserades i oktober 2014 och som i skrivande stund har cirka 1 miljon nedladdningar, kan liknas vid ett virtuellt klotterplank. Genom att ladda ner appen till sin smartphone kan användarna, helt anonymt, vädra sina tankar inför andra användare inom en radie på 10 kilometer. Jodel är grundat på den demokratiska värderingen att alla ska ges samma utrymme och möjlighet att bli hörda och till skillnad från andra sociala nätverk där man kan vara anonym under ett pseudonym, finns det ingen möjlighet att följa andra användare, vilket gör Jodel fritt från hierarkiska strukturer. På Jodel finns det även ett röstningssystem där varje användare kan välja att antingen rösta upp eller ner ett annat inlägg. Skulle ett inlägg få fler än fem nedröstningar kommer det att försvinna ur flödet, vilket innebär att Jodel är självsanerande mot kränkande inlägg. Syftet med appen verkar alltså, så som Jodel själva beskriver det, vara att skapa en sfär för intim och homogen gemenskap.

I oktober 2003 grundades Internetforumet 4chan, vars "inga regler"-policy öppnar upp för vem som helst att säga vad som helst under total anonymitet (4chan 2015). Likt Jodel

använder sig 4chan inte av användarnamn utan alla inlägg signeras av "Anonymous". Det var på detta forum som Jodelhotets originalversion publicerades den 30 oktober 2015, dagen innan skolskjutningen i Oregon. I efterdyningarna av dödsdjutningen uppmanade 4chananvändare varandra till att fejka hot mot fler orter, och den 11 oktober 2015 kunde följande inlägg läsas på 4chans svenska sida:

Jodel är som Twitter fast anonymt. Man kan använda sig av gps tweaks för att kunna skriva i andra områden än där man befinner sig. Jag skrev en svensk version av "Some of you guys are alright, don't go to X tomorrow" (Anonymous, 4chan 2015).

Efter att hotet mot Lunds universitet växt i proportioner var det även många 4chan-användare som hyllade den anonyma avsändaren för den stora uppståndelsen som hen hade lyckats skapa. Enligt mediekännaren Jack Werner är dessa användares frikoppling från den "riktiga världen" en del av forumets självbild och menar vidare att lockelsen för dessa typer av "troll" ligger i lättheten och de relativt riskfria aspekterna med att som enskild individ kunna skapa ett kaotiskt tillstånd (Werner 2015). Detta är precis det Bauman (2001) menar är problemet i vårt individualiserade samhälle, där ett befriat ansvar ses som en av de mest eftertraktade vinsterna (Bauman 2001:226). Individens frihet är något som verkar vara av stor vikt för Jodels grundare Alessio Avellan Borgermyr, som i en intervju med Der Spiegel i april 2015, menade att nätverkets syfte är att skapa en plattform där man kan säga vad man har på hjärtat under en total anonymitet och utan filter (Ziegerer 2015). Denna ökade individualisering ihop med allt mer flytande gränser mellan online och offline gör att det offentliga rummet idag saknar väggar och våra ord saknar därmed gränser. Dessa två faktorer verkar tillsammans lägga grunden för ett stort problem som jag i följande analys ska försöka närma mig.

Synen på medier

Det första samtalet till Lunds universitets säkerhetschef kommer klockan 20:30 på söndagen den 11 oktober. På andra sidan luren ber en journalist från Sydsvenskan om ett uttalande kring hotet som riktats mot universitetet, något säkerhetschefen inte hade, då hotet vid tidpunkten fortfarande var okänt för honom. Med kännedom om att polisen bedömt hotet som skarpt, valde skolledningen snabbt att kalla in till krismöte. Beslutet att stänga verksamheten eller inte var dock något som beslutades av skolledningen själva, vilket enligt universitetets rektor var ett "enkelt beslut" i och med att säkerheten ska komma före allt, och eftersom att "polisen bedömde hotet som allvarligt, då de utredde det".

Jag kan ju ingenting om sådant här, utan det är polisens bedömningar som gäller, och bedömer dom att det är allvarligt, men överlåter det till oss att själva göra bedömningen, ja då får vi göra den bedömningen (Rektorn)

Rektorn menar att det enda man som myndighetschef kan och ska göra vid sådana här tillfällen är att lyssna på polisens bedömningar. Även Sydsvenskan menar att de såklart inte gör några självständiga bedömningar av hotet, utan att de kollar med universitetet och polisen först. För polisen och säkerhetschefen verkar detta ansvar dock inte vara det enklaste att axla:

Det här kan man kalla för beslut på osäker grund. Konsten att välja mellan pest eller kolera. Så det vi kom fram till var att vi kommer att uppmana medarbetare, studenter och anställda att stanna hemma [...] Vad som är sant och inte sant är ju frågan om ögonblicksbilder, och om vi grundar våra beslut på den ögonblicksbilden vi hade 23:55 så är inte det sant två timmar efter när informationen ser annorlunda ut (Säkerhetschefen).

Att beslutet togs på osäker grund kan förklaras genom de svårigheter som Beck (1998) menar att ett risksamhälle ställer oss inför, då ett anonymt hot är såväl oförutsägbart som geografiskt ospecifikt. Detta innebär att bedömningar och beslut kring hur man ska hantera hotet inte är någonting man kan sitta inne på någon vetenskaplig kunskap kring, utan som snarare grundar sig på sannolikheter och hypoteser (Beck 1998:40), eller som säkerhetschefen kallar det, "osäker grund".

Under natten kom vidare information som pekade på att avsändaren av hotet genom en GPS förvrängning hade befunnit sig i en annan stad och dessutom skickat iväg samma hot till fler städer. På denna information grundade polisen sin uppdaterade bedömning av hotet som mindre trovärdigt, vilket för många skapade en osäkerhet i vad som egentligen gällde när man samtidigt från universitetets sida skickat ut såväl mejl som sms till samtliga studenter och anställda med informationen att:

Med anledning av det hot som under söndagen riktats mot universitetet och dess studenter via appen Jodel och som polisen bedömer som mycket allvarligt så uppmanas alla studenter och anställda att stanna hemma under måndagen den 12 oktober. Detta gäller universitetets samtliga verksamheter. Vidare information kommer att lämnas via universitetets hemsida under måndagen [...] (Nyhetsbrev, Universitetsledningen)

Den diskrepans som uppstod mellan de signaler som polisen sände ut och den som universitetet sände ut, menar säkerhetschefen berodde på att man hade svårigheter att överhuvudtaget få tag på polisen för att få vidare information om läget. Anledningen till de upptagna linjerna hos polisen antar rektorn var för att "de var väl nedringda av medierna". Således uteblev vidare konkret information om hotläget under måndagsmorgonen - åtminstone från polisen och universitetets sida. På Sydsvenskans webbsida startade man däremot upp en chatt med realtidsrapportering vid 07:00 på måndagsmorgonen, vilken man sedan höll igång fram till 16:00 samma eftermiddag. I chatten kunde folk få ställa frågor, få uppdateringar kring händelseutvecklingen och bidra med egen information. En av kommentatorerna i chatten, signerad AnnaAnna, tackade Sydsvenskan för att de kom med "löpande information, till skillnad från universitetet själva". Den bristande informationen från myndigheternas håll möttes även av intern kritik:

Det var en professor som sa att, det här är ju förjävligt, här får man som anställd professor vid Lunds universitet vända sig till Sydsvenskan för att få information. Folk var ju lite förundrade över att vi inte uppdaterade vår hemsida, men vi hade ju stängt (Rektorn)

Jag fick kritik för att jag inte använde emergency-bloggen [www.lu.se/emergency], men då måste man ju gå in på den sidan. Det behövdes inte för att vi hade ju hela mediasverige som informerade. Yngre generationer söker information på ett helt annat sätt. De är mer aktiva än den äldre generationen på exempelvis ett universitet (Säkerhetschefen).

Dessa uttalanden från rektorn och säkerhetschefen ger intrycket av att man förlitar sig på att nyhetsmedierna rapporterar och informerar allmänheten i deras ställe. Att Sydsvenskan spelade en viktig roll i det hela är något som såväl polisen, rektorn och säkerhetschefen betonar. Rektorn berättar:

Jag vill bara framhålla min tacksamhet över... framförhålla hur viktig Sydsvenskan var. Hur viktiga medierna var i det här. I att hjälpa till med att få ut information. Jag tycker också att det var en saklig information de kom med. Och de här chattforumet var mycket bra, för dit vände sig folk som hade frågor och fick svar direkt, och kunde de inte svara så ringde de upp oss, de här två journalisterna. Jag tycker att det var jättepositivt och viktigt.

Trots denna hyllning av Sydsvenskan och andra nyhetsmedier, märks en viss ambivalent inställning till medierapporteringarna när man ser till uttalandena kring medierna i sin helhet. Från polisens sida menar man att den kontinuerliga kontakten med och relationen till

Sydsvenskan fungerar bra, såväl vid större händelser som i vardagsrapporteringen, men menar samtidigt att det tenderar att ”svämma över i kanalerna”:

Hanterandet av den här typen av ärendena kräver rätt så mycket, framförallt för att hantera media i anslutning till när det blir klart att de ska stänga [universitetet]. Det blir en tuff uppgift för myndigheter och universitetet att hantera medierna, det tar en hel del kraft i samband med sådana här hot (Polisen)

Svårigheterna att hantera mediepåtryckningarna var även något som kändes av hos säkerhetschefen som menade att de 160 mejlen och 130 telefonsamtalen han mottog under den dagen främst kom ifrån media, och att detta enorma mediepådrag ledde till att en medialt konstruerad kris uppstod (Säkerhetschefen):

De ville ju hela tiden ha uppdateringar om läget, så det var ju ingen kris i sig, utan den uppstår genom det mediala trycket. Hade det inte kommit till mediernas kännedom genom polisanmälan så hade det aldrig uppstått. Vi hade kanske inte ens fått reda på det heller, eftersom min informatör i detta var Sydsvenskan.

Även rektorn nämnde under sin intervju att hotet var “mediegenererat” och lade till att han hade funderat på vad som hade hänt ifall Sydsvenskan inte hade uppmärksammat anmälan. Säkerhetschefen fyllde i sitt resonemang om det mediala trycket genom att vidare hävda att “sådana här typer av hot inträffar ju ganska ofta, och så länge de inte kommer till ytan är det inga hot”. Detta uttalande är intressant ur flera aspekter. Att hävda att hotet egentligen var en medialt konstruerad kris, som utan den stora medierapporteringen aldrig hade uppstått, är att bortse från terrorn och näthotens natur, som likt alla andra av vår senmodernitets risker går ut på att beröva människor deras frihet (Bauman 2001:24). Således kvarstår det *verkliga* problemet, som just ligger i att hoten är latent under ytan och utanför allas kontroll. Detta uttalande visar även på en vanemässig inställning till näthot, som att detta är en naturlig del av dagens samhälle. Även från polisens sida menar man att den inledningsvis skarpa bedömningen av hotet berodde på att det är så man alltid måste starta bedömningar av inkomna hot, men att det sedan kan vara saker som gör att man väljer att trappa ner hotbilden. Att hotbilden sjönk, menar polisen, berodde på att “ingenting hände”:

Hotbilden sjönk ju allt eftersom timmarna gick tills dagen efter när universitetet gjorde bedömningen att hotbilden var låg, eller obefintlig [...] Vi kunde ju dagen efter säga att det

inte fanns någon hotbild mot universitetet – för där fanns ju inte några direkta hot, det hände ju ingenting.

Sammantaget skapar detta en osäkerhet kring hur pass allvarligt man från polisens och universitetets sida egentligen såg på hotet, då man samtidigt menade på att nedstängningen var det enda rätta eftersom att människoliv stod på spel.

Den andra intressanta aspekten med säkerhetschefens uttalande kring den medialt skapade krisen, är att han genom detta medger att hans informatör gällande hotet var Sydsvenskan, som ringde säkerhetschefen cirka tre timmar efter att polisen hade påbörjat utredningen. Rektorn lägger även till att han fick intrycket av att medierna var mer välinformerade än vad man från universitetets håll var, då de inte hade någon direktkontakt med polisen. Detta ihop med realtidsforumet visar på en intressant förändring där nyhetsmediers traditionella roll av att enbart rapportera verkar har utökats till att även tillhandahålla en service åt såväl medborgare som myndighetsansvariga. Inom medialiseringsforskningens institutionella gren har man intresserat sig för att undersöka hur exempelvis myndigheter kommit till att inse att medier är ett viktigt medium att både använda sig av och anpassa sig till (Thorbjörnsrud, Figenschou och Ihlen 2014:407), men detta visar på vikten av att bredda denna syn på medier som en egen institution, till att inse att mediernas inflytande får verkning i alla samhälleliga sfärer (Lundby 2014:24). En ambivalent inställning till nyhetsmedierna är något som präglar såväl universitetsledningens som polisens uttalanden, där man dels menar på att de tillhandahöll en viktig service genom sina rapporteringar, men även att följderna av dessa rapporteringar ledde till konstruktionen av ett icke-existerande hot. De medier som rektorn menade var “mer välinformerade” än vad de själva var och som kom med saklig information, ses samtidigt som en opålitlig källa att grunda beslut på (Rektorn):

Jag väcks kvart i sex på morgonen av expressen som förkunnar att Sydsvenskan har gått ut och sagt att polisen tyckte att detta var helt onödigt. Men som sagt, jag kan ju inte lita på pressuppgifter [...] Till saken hör då också att jag under natten blev uppringd av Jodel, som var djupt bekymrade över det hela och sa att de hade lyckats identifiera att det var ett så kallat nättroll som befann sig någonstans i mellansverige [...] Jag frågade om de hade varit i kontakt med polisen och de sa att ja, de stod i kontakt med polisen och så jag sa att det är polisens sak att göra bedömningen.

Även uppgifter från Jodel ses som otillräckliga att grunda beslut på, trots att man kan anta att de troligtvis är mer insatta än någon annan kring vad som händer på just Jodel - ett forum ingen av respondenterna kände till sen innan. Sydsvenskans nyhetschef berättade i sin tur att deras informatör var en Jodelanvändare som ”hade sett något otäckt på Jodel som förde tankarna till skolskjutningar” (Nyhetschefen, Sydsvenskan), vilket indirekt innebär att universitetets informatör var en anonym Jodelanvändare. Men trots detta är det enbart polisen, som rektorn aldrig personligen var i kontakt med, som ses som den enda tillförlitliga källan. Synen på polisen som rättstatens beskyddare till trots så tydliggör detta uttalande att detta monopol på auktoritär kontroll har kommit till att minskas till fördel för två andra aktörer. Dels nyhetsmedierna, som kan ses som de som satte agendan och fick universitetsledningen att känna sig pressade att agera, och som börjat närma sig rollen som “civilsamhällets tjänstemän”. Och dels den enskilda individen som publicerade hotet, vars makt var så stor att den satte agendan för såväl myndigheternas som nyhetsmediernas efterföljande handlingar.

Såväl individens ökade handlingsutrymme som nyhetsmediernas roll som en tredje statsmakt kan ses som stärkande för utformningen av ett demokratiskt samhälle, där civilsamhället kan såväl granska som ta del av den offentliga makten (Dahlgren 2009), men det vi kan bevittna nu är inte enbart en utjämning och differentiering av offentligheten, utan även en fragmentering av den. Samtidigt som medialiseringen av vardagslivet har lett till att människor i allt högre grad lever i gränslandet mellan online och offline, där makten flyter, förblir våra myndigheter platsbundna, med ett territoriellt begränsat handlingsutrymme (Castells 2009:17). Detta innebär att samma processer som möjliggör en ökad frihet och makt för individer, även sätter käppar i hjulen för de samhällsinstitutioner som ska säkerställa individens trygghet och samhällets säkerhet. Detta är en radikal dynamisk förändring som tydligt markerar att vi lever i en ny tid, där kunskaps- och påverkansmakten är tillgänglig för alla. Men har detta förändrat våra myndighetsansvarigas syn på deras roller och förhållande till civilsamhället, gällande expertkunskap och makt?

Kunskapens makt

Eftersom att samhället är definierat av värderingar och institutioner, och vad som är värderat och institutionaliserat har definierats genom en maktrelation, menar Castells (2009) att *makt* är samhällets mest grundläggande process (Castells 2009:10). Denna traditionella syn på makt som territoriell har, som tidigare nämnt, stött på utmaningar i form av en ökad individualisering, fragmentering och globalisering av våra samhällen. Om maktförhållanden

numera existerar inom specifika sociala strukturer definierade av tid och rum, så som Castells (2009) beskriver det, så innebär det att dagens maktförhållanden är lika territoriellt och tidsligt obundna som civilsamhällets sociala strukturer (Castells 2009:18). Industrisamhällets modell för maktfördelning är byggt på givna roller och strukturer, och även om den teknoekonomiska utvecklingen under slutet av 1900-talet har förändrat det mesta sedan det manuset skrevs, så menar Beck att det är något vi fortfarande lever efter - även om vi inte kan spela de rollerna längre (Beck 1998:374). Resultaten menar Beck är att makthavare nu endast får det att framstå som att de fortfarande har monopol på sanningen, men när de egentligen inte har det (Beck 1998:375).

Såväl rektorn som säkerhetschefen nämner att de i efterhand har fått höra en del kritiska uttalanden kring hur man hanterade händelsen, men detta är något som de båda vill avfärda:

Jag fick som sagt en del kommentarer i media och direkt i mejl till mig om hur lättlurade vi var och hur lätt det var att förstå att det här var en Googleöversättning av det hot som riktats mot en skola i USA där det hände någonting, och jag vet inte allt vad det var... Men som sagt, vi kan inte lita på vad erfarna nätspecialister säger, utan vi litar bara på polisen [...] Jag funderade inte en sekund på om vi gjorde rätt eller fel. Vi gjorde rätt. Och jag är jätteglad att man kan säga att vi överreagerade i efterhand (Rektorn)

Klart det står andra saker på nätet och det kommer alltid finnas besserwissers som säger att ”det är väl självklart att det bara är en person som hittat på det här”, och det är klart det visade sig ju att det var. Men det är svårt att göra det uttalandet när det finns en tårbit där och då som ska fattas beslut så. Och det var det enda rätta vi gjorde (Säkerhetschefen)

Trots att man från universitetets sida ansåg att nedstängningen var det enda rätta alternativet, så tillade rektorn även att han, efter det att Jodelhotet ebbat ut, hade frågat Säkerhetschefen: “Om nu folk inser hur lätt det är att stänga universitetet, kommer då inte det här att upprepas flera gånger?”. Säkerhetschefen svar till rektorn var att de helt enkelt får förlita sig på polisens bedömningar vid sådana tillfällen (Rektorn). Ett problem med detta kan sägas vara att man tänker reaktivt än proaktivt, alltså anpassar sig efter yttre krafter snarare än att försöka hitta långsiktiga sätt att hantera problemen. Trots att de senaste decenniernas moderniseringsprocesser har förändrat i princip allting, så lever modellen för industrisamhällets maktfördelning fortfarande kvar. Det sannings- och maktmonopol som exempelvis polisen anses sitta inne på, kan ses som en kvarlevande illusion som

myndigheterna är beroende av för att legitimera deras maktposition, snarare än att sanningen och kunskapen finns där (Beck 1998:375). Att uttala sig om anonyma hot, vare sig som "allvarligt" eller "oseriöst", eller om hanterandet av situationen i termer av "rätt" och "fel" skapar en känsla av att det är något man kan sitta inne på kunskap om. Men under intervjuernas gång märktes vissa sprickor i fasaden; som exempelvis när jag frågade respondenterna kring hur man egentligen går tillväga för att bedöma anonyma hots giltighet. Sydsvenskans nyhetschef menar att det inte var någon som visste vad som hände, men att "de svarade så gott de kunde såklart". Säkerhetschefen berättar att hotet inte var något de kunde påverka, utan att "vi var ju offer". Rektorn nämner även han svårigheterna med att bedöma vad som är ett reellt hot och inte, och tillägger att "det enda sättet för oss att skydda oss, det är ju att stanna hemma". Från polisens håll menar man att:

100 % säker kan man aldrig vara, men man får gå efter de fakta som finns på borden och bedöma hotbilderna efter det [...]

Trots det återkom yttranden om "polisens expertkunskap" hos respondenterna genom intervjuernas gång, vilket upprätthåller en outtalad paradox.

Det moraliska ansvaret

Jag är myndighetsansvarig, jag måste lita på vad polisen säger [...] och inte på tips ifrån redaktörer på Sydsvenskan eller självutnämnda experter på hur man kommunicerar på nätet. Jag måste lyssna på dem som är professionella i vår organisation och det är Per Gustafson och hans medarbetare, som i sin tur lyssnar på polisen. Något annat vore ju idiotiskt (Rektorn).

Vi gör ingenting gällande hotbedömningar innan vi vet vad polisen säger, för det är dem som äger frågan gällande säkerheten från hot och antagonister, från terror [...] Det är polisen som har denna samhällsuppgift och dem sa sköta den och vi ska agera efter deras beslut. Annars får vi ett väldigt differentierat samhälle ifall vi inte vet vem vi ska lita på i olika sammanhang (Säkerhetschefen).

Att polisen äger säkerhetsfrågan är en lagstiftad och institutionaliserad verklighet gentemot vilken myndigheter måste grunda sina beslut. Det intressanta är dock att ställa detta samhällssystem mot Castells (2009) förkunnande om att makten idag flyter med de "elektroniska signalernas hastighet". Kunskap är makt och online har vem som helst möjligheten att ta del av i princip vad som helst. Detta borde logiskt sett få till följd att

expertkunskap är något som finns även utanför myndigheters ramar, exempelvis hos “experter på hur man kommunicerar på nätet”. Enligt Sydsvenskans nyhetschef verkar denna tanke inte vara helt orimlig, då hon förklarade att de tar emot tips från folk som ringer in, men även från att själva hitta sker ”inom olika sociala sammanhang på nätet” (Nyhetschefen, Sydsvenskan). När jag frågar säkerhetschefen hur han ser på detta, och ifall det kanske kan vara så att polisen inte har monopol på expertkunskapen längre, får jag motfrågan: “Vem skulle det vara i så fall?” (Säkerhetschefen). Även om denna fråga lämnades obesvarad, visar det faktum att den ställdes på att en klyfta behöver byggas ihop när det kommer till hur vi *uppfattar* verkligheten och hur verkligheten egentligen är beskaffad. Att förlita sig på att på att polisen ska hantera risken att utsättas för anonyma näthot med motiveringen att det är, för att citera säkerhetschefen, deras ”sammällsuppgift”, är ett *systemtänk* som Beck (1998) menar leder till en generell ansvarslöshet och en känsla av att man själv inte gör något fel (Beck 1998:47). Att tro att den moral som tidigare kunde stärkas och kontrolleras inom givna territoriella ramar ska uppstå av sig självt på en global nivå, menar Bauman (2001) är att sätta ett orimligt krav på individer. Människor handlar inom det system de föds in i, och är detta ett system med bristande och otydliga regler och lagar kring ansvar, riskerar vi att moralen avtrubbas (Bauman 2001:222). En avtrubbad moral kan i sin tur leda till att man inte tänker efter, eller ens bryr sig om, vad effekterna blir av att skicka iväg ett anonymt hot mot en skola, vilket gör att det långsiktiga dilemmat kvarstår. Inte heller en polis, säkerhetschef eller rektor kan hållas ensamt ansvariga eftersom att de, menar Beck (1998:376) är tvungna att agera utifrån “fiktionen att det finns en centraliserad statsmakt”. Krotz (2014) ser medialiseringen som en öppen, dubbelriktad, process som utvecklas i samspel med allt ifrån myndigheter, civilsamhället och individer. Detta innebär att vi alla är orsak och verkan när det kommer till framväxten av anonyma näthot, genom individualiseringens minskade grepp om moralen och medieteknologins möjligheter till anonyma och storskaliga spridningar av texter. Så länge som våra myndigheter ser grunden för samhället som oförändrat, innebär det att de håller fast vid en platsbunden och institutionell syn på kunskap och myndighetsutövning. I fall vi inte tar hänsyn till och uppmärksammar att allt fler av livets sfärer formas av medialiseringen, riskerar vi tillslut att förlora vår förståelse för vår omvärld (Krotz 2014:139).

Minskad kontroll

Castells (2014) iakttagelse gällande historiska diskurser för och emot nya medieteknologiska utvecklingar visar på att de dystopiska rösterna oftast kommer från den styrande eliten som missgynnas av okontrollerade informationsspridningar, de traditionella nyhetsmedierna vars

jobb blir utmanade av medborgarjournalister samt regeringar som historiskt sett har etablerat sin makt just genom att kontrollera kommunikations- och informationsflöden (Castells 2014:vi). En okontrollerad informationsspridning var som sagt något som kom upp i negativ bemärkelse hos såväl universitetsledningen som hos polisen, och Castells tankar om medborgarjournalisters intrång på de etablerade nyhetsmediernas arena kunde uppfattas som något negativt hos Sydsvenskans nyhetschef när jag bad henne att berätta mer om deras användande av realtidschattar:

[...] Det fanns ju andra som gjorde direktrapporteringar utan att de hade en reporter på plats, och det mesta av vad de rapporterar kunde ju vår reporter dementera direkt. En sådan rapportering är ju bara relevant om man kan kolla källorna, och som journalist är man ju utbildad i källkritik och är man på plats så har man ju förstahandsinformation och då är det ju intressant att direktrapportera (Nyhetschefen)

Att Sydsvenskan ska behöva lägga energi på att dementera uttalanden från icke-journalister, eller att universitetets beslutsfattning påverkas av mediala påtryckningar, är ett tecken på en pågående destabilisering i kunskaps- och maktbalansen mellan etablerade nyhetsorganisationer, traditionella myndigheter och ett flytande civilsamhälle. Det visar även, enligt rektorn, på en ökad sårbarhet för universitetets del:

Nätet är fantastiskt - på alla sätt. Men det finns ju en avigsida där man ser hur sårbara vi är och hur svårt det är att skilja agnarna från vetet. Vad är ett reellt hot och inte, och hur ödesdigert det är ifall man fattar fel beslut [...] Det handlar ju om en enorm mängd personer och vi finns över hela stan och vi finns i flera städer, flera campus. Så vi är ju jättesårbara [...] det enda sättet för oss att skydda oss, det är ju att stanna hemma.

Ur detta citat beskriver rektorn en annan bild av händelsen där det framgår att makten att hantera anonyma skolhot är något som är utanför universitetsledningens kontroll och att skydd inte ens kan garanteras av polisen, utan enbart av hemmets fyra väggar. Polisen berättar att förundersökningen fortfarande är igång och att avsändaren av hotet inte har kunnat spåras. Att anonyma nätverk och sociala medier försvårat deras arbete menar polisen inte enbart gäller de bristande möjligheterna att spåra utan IP-adresser, men även då nya medieteknologier har kapacitet att skapa okontrollerbara spridningar av idéer eller information (Polisen).

De kom ju in hot på skolor lite runt om i landet där på måndagen, så det sätter ju helt klart igång något i samhället när det blir sådana här proportioner [...] De är av ondo de här hoten. Det blir ju från 0 till 100 när det kommer in något sådant här [...] Så det tar ju mycket av polisens uppmärksamhet och det kostar ju.

Kostnad var dock något som universitetet menar var en icke-fråga, då det handlade om människoliv (Rektorn). Trots att universitet anser att man inte bör tala om nedstängningen i termer av kostnad, är det ingen hållbar lösning att stänga ner en skola tillika arbetsplats varje gång ett anonymt hot uppdragas. Förutom de uppenbara oangelägenheterna, är det direkt farliga med att göra alla hot till verkligheter att det leder till att den ontologiska trygghet som Giddens (1996) menar att vi och våra samhällen behöver för att fungera och för att känna tillit till varandra kommer gå förlorad. Istället, menar Bauman (2001) skulle den konstanta otryggheten riskera att leda till att vi förlorar vår förmåga att känna och jobba för varaktiga och bestående värden och istället få en känsla av att ”tappa greppet” (Bauman 2001:194), eller som Beck (1998:69) menar; att rädslans solidaritet förhindrar oss att hitta en gemensam politisk vilja.

Framtidsutsikter

På frågan kring hur respondenterna ser på möjligheterna till att hindra att liknande typer av hotsituationer uppstår i framtiden blev svaren, förutom att förlita sig på polisens expertkunskap, av överhängande strategisk karaktär:

Jag ska åka till Göteborg idag för att ha ett möte imorgon i syfte att göra en handlingsplan mellan högskolor och universitet gällande hur vi hanterar sådana här uppkomna situationer [Trollhättan], och då framförallt med inriktning på pdv (pågående dödligt våld). Alltså hur vi ska agera, hur vi som universitet ska hantera det (Säkerhetschefen)

Vi kommer att göra samma sak en annan gång, men vi behöver ha bättre underlag, vi behöver ha bättre tekniska system så att vi kan skicka ut information snabbare (Säkerhetschefen)

Vi har ändrat det som inte fungerade. Så jag känner mig jättetrygg. Informationen kom upp direkt på hemsidan, och just det här att vi nådde så många människor med ett sms. Jag tycker det fungerade jättebra (Rektorn)

Även polisen berättar att man är i uppstarten med utbildningar för skolor i hur man hanterar krissituationer liknande såväl Jodelhotet som skolattacken i Trollhättan, och att man i

framtiden ska ha ett effektivare samarbete med universitetet. Men problemet med att fokusera på det strategiska är att fokus flyttas från det faktum att något viktigt har förändrats när det gäller relationen mellan civilsamhället och våra myndigheter; något som inte kan lösas genom strategiska anpassningar efter risksamhällets villkor.

Ur dessa citat synliggörs även de genomgående ambivalenta inställningarna till kunskap och medier. Rektorn nämnde vid flertalet tillfällen att universitetets agerande var det enda rätta och att det som fungerade mindre bra nu är åtgärdat, men trots det framkom en känsla av handlingsförlamning när han förklarade att ”det enda sättet att skydda sig är att stanna hemma”. Säkerhetschefen berättar på liknande vis att:

Något som är väldigt utmärkande för en kris är att den ligger utanför organisationens kontroll. Det här var ju ingenting vi kunde påverka utan vi var ju offer. Så för att minimera vår offerstatus fick vi besluta att nu går vi inte till arbetet den här dagen.

Trots påpekandet att hoten ligger utanför universitetets kontroll, fick säkerhetschefen det ändå att framstå som om det var något de kunde kontrollera när han tillade att; “vi hänger med, absolut. Problemet ligger i att vi måste ha snabbare kommunikativa medel”:

Man kan jämföra universitetet med en oljetanker. Om du ställer dig och trycker på den oljetanken tillräckligt länge så kommer du att få den att flytta sig ut ifrån kajen. Men det kommer att ta tid, precis som det gjorde att få ut informationen till var och en på universitetet. Det betyder att vi inte kan få ut den här typen av snabb information till allt och alla. Det visade sig att vissa medarbetare missade all information (Säkerhetschefen)

Gällande kommunikativa medel lade säkerhetschefen även till att ”social medier är ett jätteviktigt medium att använda sig av” och rektorn förklarade även att ”att utnyttja teknologier för att kommunicera är ju jätteviktigt”. Men *snabbare* kommunikativa medel är inte enbart något universitet pekar ut som en lösning, utan även som en del av problemet:

Sådana här hot hade ju inte kommit innan, inte bara Jodel, utan innan du kunde kommunicera så här enkelt på nätet [...] sådana människor har ju alltid funnits, men nätet har inte funnits som mikrofon där de kan nå ut med dessa saker (Rektorn)

Vi har ju en postlag om försändelser där det står att ”ett brev som skickats anses vara mottaget efter en vecka från försändelse datum”, men idag handlar det om sekunder. Du hinner skicka miljontals e-post på en vecka. Istället för brev är det miljontals brev och alla har samma möjlighet att nå fram [...] (Säkerhetschefen)

Här närmar sig rektorn och säkerhetschefen en visad förståelse för de komplikationer som nya medieteknologier för med sig, men det som tycks fattas är en mer djupgående förståelse för hur detta är ett resultat av medialiserings- och individualiseringsprocessers sociokulturella implikationer (Hepp och Krotz 2014:9), och hur de själva är en del av dessa processer genom att värdera snabbare kommunikationsteknologier som något eftersträvandsvärt.

Dahlgren (2009:22) menar att västvärldens politiska system idag går mot att bli urfasade av teknologisk innovation och sociokulturella förändringar, vilket Bauman (2001) menar visar sig i anpassningar efter omgivningens villkor, men att det egentligen är ett tecken på att den offentliga makten har gett upp sin makt för att istället möta senmodernitetens krav på ständig rörelse (Bauman 2001:244). Genom rektorns och säkerhetschefens ambivalenta förhållande till medieteknologier synliggörs detta resonemang, där deras egen medieanvändning kan ses som en medveten strategi för att effektivisera verksamheten, men som följs av en omedvetenhet kring hur deras egen medieanvändning står i relation till problemet med att kunna hantera hotens snabba spridningar. Både Dahlgren (2009) och Rosanvallon (2006) menar, precis som Castells (2009), att problemet för demokratin idag ligger i en avsaknad av förståelse för hur en strukturering av en global, gemensam värld kan komma till stånd (Rosanvallon 2006:33). Ambivalensen och de paradoxala uttalandena som präglar mina intervjuer visar på just en bristande förståelse för vår senmodernitets dilemman.

Trygghet och frihet

Förutom de strategiska anpassningarna som universitetet och polisen nämnde, hade även rektorn och säkerhetschefen andra tankar kring hur man kan förebygga risken för näthot i framtiden:

Det enda sättet för att lösa det här tror jag är en lösning, likt det finns på telefoner, att man kan häva anonymiteten. Det tror jag kommer ta bort en del av de här så kallade ”skämthoten”, att man vet att det finns allvarliga konsekvenser och att man kan ta reda på vem det är (Rektorn).

Vi får sätta ner foten och säga att vi inte hanterar dessa typer av hotelser och därmed införa någon form av straffsanktionering. Idag kan du ju hota hur mycket du vill på nätet utan att du får något straff för det, för lagstiftningen har inte hunnit ikapp [...] Så vi behöver egentligen hårdare bestraffning, vilket är den klassiska retoriken [...] (Säkerhetschefen).

En av de centrala frågorna inom forskning rörande Internet pekar Graham och Dutton (2014) ut som de gällande spänningen mellan frihet och kontroll och privatliv och säkerhet. Internet

och nya medieteknologier har många gånger framställts som demokratistärkande medium och plattformar, då de placerar makten i medborgarnas händer. Men i och med att medialiseringen suddat ut gränsen för vad som räknas som online och offline, väcks frågor rörande hur lagar och regler för att öka individens säkerhet och tryggheten på Internet ska kunna implementeras utan att göra intrång på deras yttrandefrihet och privatliv (Graham och Dutton 2014:12). Ska Internet och medieteknologier utvecklas för att underlätta för yttrandefriheten, eller kommer detta att leda till att regeringar och myndigheter censurerar eller häver anonymiteter, med efterföljande negativa konsekvenser för samma frihet? Ur rektorns och säkerhetschefens förslag på lösningar kan man skymta varianter av båda dessa åsiktsriktningar, då de ställer sig positiva till en fortsatt medieteknologisk utveckling, samtidigt som de ser ett behov av att kontrollera hur dessa medieteknologier används och vad som yttras. Osäkerheten visade sig även i en öppen fråga kring vad man som myndighetschef ska göra när yttrandefriheten är helig men samtidigt missbrukas. Samma dag som universitetet höll stängt, skrev rektorn på rektorbloggen att:

Dagens händelse visar hur en liten människa kan ställa till med en enorm skada i samhället, och i förlängningen hota att stjälpa hela vår demokrati. Jag hoppas innerligt att vi inte går mot ett stängt samhälle och ett slutet universitet där vi styrs av rädsla för hot och trakasserier (von Schantz 2015)

Förhoppningarna till trots, så ledde ändå hotet till att universitetet stängde ner, till följd av just rädsla för ett anonymt hot.

Slutsdiskussion

Jag har i denna studie närmast mig en förståelse för de förändrade villkor som skapas ur de två parallella processerna av en ökad individualisering och medialisering av samhället, och de komplikationer som kan uppstå till följd av att hålla fast vid en platsbunden syn på vår omvärld. De frågor jag ville studera närmare var: Hur förhåller sig traditionella myndigheter till civilsamhällets medialisering? Ser myndigheterna sina egna roller och villkor som förändrade? Vari finns kunskap om senmodernitetens risker och hot, och på vem eller vilka faller ansvaret?

De teoretiska influenser som skapat ramen för denna analys pekar mot vikten av att ständigt reflektera över våra och andras handlingar utifrån den sociokulturella kontext vi lever i ifall vi vill förstå deras innebörd. Detta är vad jag har gjort genom att först definiera vår omvärld som styrd av medialiserings- och moderniseringsprocesser, för att sedan se hur detta kan påverka våra *uppfattningar* om samma omvärld. Genom mina kvalitativa intervjuer med nyckelaktörerna under Jodelhotet mot Lunds universitet, där de har fått återberätta sina uppfattningar om händelsen, har jag kunnat göra flera intressanta upptäckter. Resultatet har visat på att våra myndigheter till stor grad upprätthåller en traditionell syn på deras roller och funktioner, detta trots att de verkar känna av att förutsättningarna för deras myndighetsutövning har förändrats. Dels visade respondenterna att de inser att medierna är viktiga och maktfulla verktyg som man både måste förhålla sig till och använda sig av för att höras. Men granskar man uttalandena med socialkonstruktivistiska glasögon, så verkar det saknas en förståelse för hur djupt denna medialisering får verkning och hur de själva är en del av dess processer. Denna bristande förståelse märktes av under intervjuernas gång i form av en genomgående ambivalens. När det kommer till medieanvändning som ligger utanför myndigheternas kontroll är uttalandena i de flesta fallen negativt laddade. Men när det kommer till myndigheternas egen användning av medier är konnotationerna desto mer positiva. För universitetet är en fortsatt utveckling av snabba och storskaliga spridningar av information något man eftersträvar för den egna organisationen, men som samtidigt ses som en negativ utveckling för samhället i stort då det leder till bristande kontroll. När det kommer till vart kunskapen om senmodernitetens risker och hot finns svarar samtliga respondenter att det är hos polisen, men trots detta påpekar polisen att de aldrig kan vara hundra procentigt säkra i sina bedömningar, och det faktum att utredningen fortfarande är igång tyder på att detta är ett ansvar som är tungt att axla. Säkerhetschefen menade dessutom

på att polisen *måste* hållas ansvariga då det är deras samhällsuppgift, och ifall de inte gör det får vi ett differentierat samhälle där vi inte vet vem vi ska lita på i olika sammanhang. Men ifall vi kastar om detta påstående och istället hävdar att vi redan *har* ett differentierat, medialiserat samhälle där vi inte alltid vet vem eller vad vi ska lita på – så innebär det att polisen inte längre kan hantera denna uppgift så som de en gång kunde.

Tittar vi på problematiken med anonyma näthot i en större kontext, känns idén om en föreställd expertkunskap som viktig att problematisera. Cirka två månader efter hotet mot Lunds universitet kom nyheten att Los Angeles stänger ner samtliga skolor i distriktet till följd av ett digitalt hot, vilket visade sig ha skickats ifrån en IP-adress i Tyskland. Skolchefen i Los Angeles fattade beslutet efter att polisens bedömning var att hotet var “ trovärdigt”. Samma hot ska även ha riktats mot skolor i New York, men där Polischefen och Borgmästaren menade på att Los Angeles hade överreagerat (Branson-Potts, Ceasar och Blume 2015). Oavsett vilket så innebär detta att en enskild anonym individ kunde, bakom sin datorskärm i Tyskland, orsaka en nedstängning av över 1000 skolor, 900 mil bort. Detta är ett tydligt tecken på ett aktuellt och allvarligt problem som i dagsläget verkar vara okontrollerbart. Det intressanta som min studie har visat på, och som även kan märkas av i en större kontext, är att myndigheterna får det att framstå som att dagens risker är under deras kontroll genom att göra uttalanden och bedömningar av hoten som om det vore något man kan ha kunskap om, eller genom att lägga fokus på strategiska inrättningar. Efter attacken i Trollhättan möttes vi av nyheterna att polisen ska tränas i att hantera pågående skolattacker (Björklund 2015), och att skolor borde låsa sina dörrar för allmänheten (Svarfar 2015). Detta samtidigt som Kronans rektor lugnande meddelande, liknande Lunds universitets rektor efter Jodelhotet, att hotbilden mot skolan inte var allvarlig och att han känner sig trygg i de satta rutinerna för säkerheten. Med mina teoretiska glasögon lånade av Beck (1998) synliggörs här en upprätthållning av en kvarlevande föreställning om ett maktinnehav som myndigheterna inte längre har eftersom att de kan sättas ur spel av en enskild individ. Detta ringar i sin tur in ett stort problem, då en sådan illusionistisk upprätthållning knappast kommer leda till nya lösningar på det växande problemet med näthot. Om medierna numera genomsyrar våra vardagsliv, så blir de till de ramar utifrån vilka vi konstruerar våra världsbilder, sociala normer och kulturella mönster. Genom att se hur medierna kan spela en socialkonstruktivistisk roll i formandet av våra verklighetsbilder bör man kanske flytta fokus från enskilda fall, som exempelvis Jodelhotet mot Lunds universitet, till att se varför denna hotkultur har kommit till stånd och vad vi själva har för roll i den. Vad som måste göras,

menar Beck (1998), är först och främst att synliggöra problemet att kunskaper om sanningen inte kan centraliseras. Erkänner vi inte bristerna i systemet kommer politikernas bristande förmåga att hantera problemen enbart att mötas med misstro och sjunkande förtroendesiffror - en trend som man redan vittnat (Dahlgren 2009; Rosanvallon 2006). Den viktiga frågan vi istället borde ställa oss är; I vilken mån är vi villiga att kompromissa? Ska vi fortsätta vår medieteknologiska utvecklingsbana mot snabbare och mer lättillgängliga medier, och med detta acceptera de möjliga riskerna av en ökad samhällslig fragmentering? Ska vi låsa våra skolor, övervaka och ange varandra, eller ska vi acceptera det faktum att vi lever i en tid där riskerna ligger dolda framför oss, och där våra myndigheters beslut fattas på osäker grund?

Referenser

- Bauman, Zygmunt (2001) *Det individualiserade samhället*. Göteborg: Daidalos
- Bauman, Zygmunt; Donskis, Leonidas (2013) *Moral blindness: The loss of sensitivity in liquid modernity*. Cambridge: Polity Press
- Beck, Ulrich (1998) *Risksamhället: på väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos.
- Castells, Manuel (2001) *The internet galaxy*. New York: Oxford University Press
- Castells, Manuel (2009) *Communication power*. New York: Oxford University Press
- Castells, Manuel (2014) *Internet Studies: A critical new field in the social sciences*. Graham, Mark; Dutton, William H. *Society & The Internet: How networks of information and communication are changing our lives*. Oxford: Oxford University Press, v-vi
- Dahlgren, Peter (2009) *Media and political engagement: Citizens, communication, and democracy*. New York: Cambridge University Press
- Fay, Brian (1996) *Contemporary philosophy of social science: a multicultural approach*. Cambridge: Blackwell
- Giddens, Anthony (1996) *Modernitetens följder*. Lund: Studentlitteratur
- Giddens, Anthony (1997) *Modernitet och självidentitet: Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos
- Graham, Mark; Dutton, William H. (2014) *Society & The Internet: How networks of*

information and communication are changing our lives. Oxford: Oxford University Press

Livingstone, Sonia; Lunt, Peter (2014) *Mediatization: an emerging paradigm for media and communication*. Lundby, Knut (Ed.) *Mediatization of communication*. Berlin: GmbH, s.704

Lundby, Knut (Ed.) (2014) *Mediatization of communication*. Berlin: GmbH

Krotz, Friedrich (2014) *Media, mediatization and mediatized worlds: A discussion of the basic concepts* (s.73, 79). Hepp, Andreas; Krotz, Friedrich. *Mediatized Worlds: Culture and society in a media age*. New York: Palgrave Macmillian

Merriam, Sharan B. (1994) *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur

May, Tim (1997) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

May, Tim (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Papacharissi, Zizi A. (2010) *A private sphere: Democracy in a digital age*. Cambridge: Polity Press

Hepp, Andreas; Krotz, Friedrich (2014) *Mediatized Worlds: Culture and society in a media age*. New York: Palgrave Macmillian

Rosanvallon, Pierre (2006) *Motdemokrati: Politiken i misstrons tid*. Tankekraft: Stockholm

Stevensson, Nick (1999) *The transformation of the media: Globalisation, morality, and ethics*. New York: Longman

Thorbjörnsrud, Figenschou och Ihlen (2014:407) *Mediatization of public bureaucracies*. Lundby, Knut (Ed.) (2014) *Mediatization of communication*. Berlin: GmbH

Artiklar

Björklund, Andreas (2015) *Poliser tränas inför skolattacker*. SVT, 6 november.
<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/poliser-tranas-for-skolattacker> [2015-12-22].

Branson-Potts, Hailey; Ceasar, Stephen; Blume, Howard (2015) *L.A. Schools to reopen Wednesday; threat against school was not 'credible', officials say*. Los Angeles Times, 15

december <http://www.latimes.com/local/lanow/la-me-ln-all-laUSD-schools-closed-threat-20151215-story.html> [2015-12-19]

Holmgren, Mia (2015) *2015 var det bästa året för mänskligheten*. Dagens Nyheter, 21 december <http://www.dn.se/goda-nyheter/darfor-var-2015-det-basta-aret-for-manskligheten/> [2015-12-21]

Holmin, Maria (2015) *Löfven: Ingen konkret hotbild mot Sverige*. SVT 14 november <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/lofven-ingen-konkret-hotbild-mot-sverige> [2015-12-22]

Svarfar, Katri (2015) *Beredskap viktigare än låsta skolor*. SVT, 29 oktober. <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/skl-beredskap-viktigare-an-last-a-skolor> [2015-12-22]

TTa (2015) *Stefan Löfven: En svart dag för Sverige*. 22 oktober. <http://www.dn.se/nyheter/sverige/stefan-lofven-en-svart-dag-for-sverige/> [2015-12-28]

TTb (2015) *Säpochefen om kritiken: Vi chansar inte med människoliv*. Svenska Dagbladet, 13 december. <http://www.svd.se/sapochefen-chansar-inte-med-liv> [2016-01-19]

Werner, Jack (2015) *Därför sitter svenskar på 4chan och fejkar bombhot*. Digital, 404-bloggen, 12 oktober. <http://digital.di.se/artikel/blogg-darfor-sitter-svenskar-pa-4chan-och-fejkar-bombhot> [2015-11-20]

Ziegerer, Jessica (2015) *Jodel vill inte svara på frågor*. Sydsvenskan. 12 oktober <http://www.sydsvenskan.se/lund/jodel-vill-inte-svara-pa-fragor/> [2016-01-10]

Elektroniska källor

von Schantz, Torbjörn (2015) *Öppenheten är lika unik som den är skör*. Rektorsbloggen, 12 oktober <http://rektor.blogg.lu.se/oppnheten-ar-lika-unik-som-den-ar-skor/> [2015-11-28]

Findahl, Ollse; Davidsson, Pamela (2015) *Svenskarna och internet 2015: En årlig studie av svenska folkets internetvanor*. IIS, Version 1.0 2015 https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_internet_2015.pdf [2016-01-22]

Kungliga Biblioteket (2013) *Fritt ord 250 år*.

<http://www.kb.se/Dokument/Aktuellt/evenemang/Forssk%C3%A51%20broschyr.pdf> [2016-02-01]

Personlig kommunikation

Lunds universitets rektor - 2015-11-19

Lunds universitets säkerhetschef – 2015-11-19

Kommunalpolis i Lund – 2015-12-08 (per telefon)

Nyhetschef på Sydsvenskan – 2015-12-15 (per telefon)

Jodel admin – 2015-12-14 (via mejl)

Nyhetsbrev från universitetsledningen – 2015-10-12 (mejl)